

Yttrande över Sveriges museum om Förintelsen (SOU 2020:21)

Folkbildningsrådet har fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkande av Utredningen om ett museum om Förintelsen.

Folkbildningsrådets yttrande avgränsas till resonemang och förslag som har betydelse för folkbildningen.

Sammanfattning

Folkbildningsrådet:

- Är positiva till att ett museum om Förintelsen inrättas.
- Tar inte ställning till om museet ska inrättas i form av en ny, egen myndighet eller inom ramen för befintlig myndighet (museum eller Forum för levande historia).
- För fram för folkbildningen viktiga aspekter rörande verksamhetens inriktning.

Folkbildningsrådets utgångspunkter

Folkbildningen bärs av idéer – om politik, religion, kultur och samhälle. Inom folkbildningen har deltagarna, i folkhögskolor och studieförbund, stort inflytande över vad och hur de ska lära. Arbetsformerna är demokratisk och engagerande och lärandet är aktivt.

Staten har angett fyra syften med stödet till folkbildningen. Ett av dessa är att stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.

I rapporten *Folkbildningens betydelse för samhället 2019 – Folkbildningsrådets samlade bedömning*, som överlämnades till regeringen i mars 2020, konstaterar vi att folkbildningen finns i hela landet och når mer än en miljon människor varje år i folkhögskolans kurser och studieförbundens studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet. Det innebär att folkbildningen är en rikstäckande arena som möjliggör och verkar för att alla människor inkluderas i det sociala och politiska livet. Folkbildningen skapar mötesplatser som bidrar till en öppen och fri debatt och har ett särskilt uppdrag att arbeta aktivt för att förmedla och förankra respekt för grundläggande demokratiska värderingar i all verksamhet.

Folkbildningen är en viktig aktör för demokrati, mänskliga rättigheter och delaktighet. Folkbildningsrådet fördelar utöver ordinarie och särskilda statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund, även projektmedel till folkbildningsinsatser om mänskliga rättigheter samt till demokratistärkande insatser inom folkbildningen. Folkbildningsrådet är även undertecknare av Deklarationen för en stark demokrati.

5.3 Förslag på uppdrag

Vikten av att dra lärdomar av historien är central i arbetet för att säkra ett öppet och demokratiskt samhälle. Folkbildningsrådet har noterat att regeringen under våren 2020 har beslutat om en nationell informations- och utbildningssatsning för att uppmärksamma Förintelsen och brotten mot mänskligheten under andra världskriget och för att bekämpa antisemitism och andra former av rasism.

Folkbildningsrådet vill lyfta fram betydelsen av att höja kunskapsnivån om Förintelsen i syfte att motverka att historien upprepar sig. Här kan folkhögskolor och studieförbund vara en viktig resurs. Vi saknar tydliga skrivningar vad gäller museets folkbildande uppdrag i betänkandet.

6.3.1 En ny fristående myndighet

Folkbildningsrådet tar inte ställning till om museet ska inrättas i form av en ny egen myndighet eller inom ramen för befintlig myndighet men vill betona värdet av att det arbete som har byggts upp inom ramen för Forum för levande historia tas tillvara och utvecklas.

6.6 Lokalbehov och lokalernas publika tilltal samt 6.7 Bedömning rörande frågan om lokalisering

Folkbildningsrådet vill betona betydelsen av att museet ges möjlighet att nå deltagare i hela landet. Därför bör samarbete med läns museerna samt en utvecklad digital verksamhet vara i fokus vid uppbyggnad av verksamheten.

Kapitel 7 Samlingar, samverkan och forskning

Folkbildningsrådet noterar att den judiska folkhögskolan i Sverige, Paideia folkhögskola i Stockholm inte nämns i betänkandet. Särskilt denna folkhögskola men även övriga, över 150 folkhögskolor, och samtliga studieförbud i landet borde vara viktiga samverkansparter i arbetet med att bevara och föra minnet av Förintelsen vidare liksom att motverka antidemokratiska krafter och rasism idag och i framtiden.

För Folkbildningsrådet

Maria Graner

Generalsekreterare